СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LII. Ч. 45. НЮ ЙОРК і ДЖЕРЗІ СИТІ, середа, 8-го березня 1944. No. 45. NEW YORK and JERSEY CITY, Wednesday, March 8, 1944. VOL. LII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237, — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ЗА СПІВПРАЦЮ РОБІТНИЧИХ ЦЕНТРАЛЬ ПЕРЕД ЗАГРАНИЦЕЮ

ВАШИНГТОН. — Ривалізація обох головних американських робітничих організацій, тобто Американської Федерації Праці і Конґресу Промислових Організацій (СІО) дається відчувати і в міжнародних зносинах. Тому президент Рузвелт візвав предсідника Американської Федерації Праці Вилйема Ґріна, щоб він постарався за признання репрезентативного місця для СІО в Міжнароднім Робітничім Бюрі на зізбранню плянованім у Філядельфії на день 20 квітня 1944. — Ґрін досі стояв на тому становищі, що в Злучених Державах є лише одна законна організація робітників, тобто федерація, а СІО, на його думку, це бунтарі. Одначе, коли від 1936. р. СІО виказало свою силу на рівні з федерацією, являється конечність признати його існування і право до бепрезентації на міжнародному ґрунті.

БІЛЬШЕ РОБІТНИКІВ ПОКИДАЮТЬ ПРАЦЮ НІЖ ПРИЙМАЮТЬ.

ВАШИНҐТОН. — Для виказання конечности заведення примусової загальної краєвої служби прихильники цієї пропозиції видвигають цифри Бюра Робітничої Статистики, а вони такі: На кожних 1,000 робітників, занятих у промислі, покидають кожного місяця працю 43 особи, до воєнної служби відходять 5, відправляють з роботи 6, разом відходять 54 особи з роботи, а приймають свіжих 51 людей. Крім цього відкладають ізза часового безробіття 9 осіб. Ці цифри оголосило Бюро Воєнних Інформацій і вони виказують рух на полі праці в місяцю грудні 1943. року.

ПРОТИ ЕКСПЛЬОАТАЦІЇ НАФТИ В АРАБІЇ.

ВАШИНҐТОН. — Воєнна Рада Нафтової Індустрії, що складається із представників головних нафтових корпорацій, видала свою „білу книгу", в котрій називає фашистівськими пляни експльоатації нафти в Арабії при допомозі американського уряду і секретаря внутрішних справ Ікеса. Рада каже, що плян підготований потайки і не виказує воєнної конечности, але післявоєнний бизнес і то з признаками імперіялізму.

ВІЙСЬКОВИЙ ОФІЦЕР УБИВ ТРОЄ, ПОСТРІЛИВ ПЯТЕРО ЛЮДЕЙ.

РИВЕРСАЙД (Каліфорнія). — В офіцирськім клюбі в таборі Кемп Анза лютенант Бофорт Свонкат з невідомих причин почав стріляти вчасі забави і застрілив на смерть дві дівчині й одного полисмена, а пострілив пять осіб, між ними свого капітана. Лютенанта пострілено.

ПЕРЕДБАЧУЄ 250-БІЛЬОНОВИЙ ВОЄННИЙ ДОВГ.

ДІТРОЙТ. — Колиб війна потривала ще 2 роки, тоді воєнний довг Злучених Держав зросте до 250 більонів долярів Щоб Америка могла вернутися до фінансової рівноваги опісля, треба буде створити 7,000,000 свіжих місць для праці, в порівнанню з числом місць перед нападом на Перл Гарбор. Такий погляд подав Гаролд Дж. Молтон, предсідник промислового Бруклин Інституту. На його погляд, в Америці треба буде збільшити продукцію на 20 відсотків після війни. На потіху сказав він теж, що довги зростають повільніше, ніж загально передбачували. Одначе трудноці у сплачуванню довгу будуть тривати кілька літ, заки управильниться сплата відсотків, а щойно після прийде до сплати капіталу.

ДОМАГАЮТЬСЯ ВИЩОГО БОНУСУ ДЛЯ ВЕТЕРАНІВ.

ВАШИНҐТОН. — Пять теперішних ветеранських організацій вислали до конґресу домагання, щоб підвищити бонус для вояків, які вернуться з армії, до $3,500 для тих, що служать на американськім континенті, а до $4,500 для тих, що служать поза границями. Для ранених требаб додати ще по $500. Одначе бонус не мав би бути виплачений вцілости готівкою, а державними бондами понад $300 готівки.

ХОЧУТЬ ДОПОМОГТИ ПОДАТКОВЦЯМ ПРИ ВИКАЗАХ.

ВАШИНҐТОН. — Комісія Способів і Засобів в палаті репрезентантів почала дискусію над пляном, як на будуче помогти податковцям платити податок без зладжування окремого виказу. Нараховують, що в Злучених Державах є 30,000,000 людей, яких дохід є менший ніж $5,000 на рік і які не мусілиб висилати при кінци року податкові викази. Справа комплікується через існування звичайного податку, податку перемоги і додатку до податків. Одначе комісія звертає увагу, що її праця не змінить уже нічого при висиланню цьогорічних податкових виказів, найдальше до 15. березня.

ШУКАЄТЕ ПРАЦІ? — Наперед погляньте на оголошення нових робіт у „Свободі".

Річне засідання Головного Уряду У. Н. Союзу

У 50 річницю заложення Українського Народного Союзу зібрався повний Головний Уряд на річні наради в домівці У. Н. Союзу під ч. 81-83 Гренд Стріт, Джерзі Сити, Н. Дж., в понеділок 6. березня для складення звітів, провірки праці та намічення плянів праці на найближчу мету. За вийнятком гол. радного Е. Ляховича, що не міг дістати звільнення від праці з огляду на воєнне положення, та гол. рад. І. Романишина й А. Шумейка, які служать при збройній силі нашої держави, явилися всі інші члени Головного Уряду, а саме: предсідник М. Мурашко; заст. предс. Г. Герман і Марія Малевич; секр. Д. Галичин і кас. Р. Слободян; Контрольна Комісія: Д. Капітула, д-р В. Ґалан, д-р А. Т. Кібзей, адв. Р. Смук, інж. С. Куропась; Головна Рада: П. Дуда, С. Слободян, Т. Шпікула, В. Дідик, Ґеновефа Зепко, М .Давискиба, Д. Шмаґала, Юлія Баволяк.

Головний предсідник Микола Мурашко, витаючи головних урядників з 50-літними роковинами У. Н. Союзу, підкреслив, що У. Н. Союз з гордістю глядить на вислід за пройдених 50 років, а в друге півстоліття вступає „скріплений великим досвідом, загартований різними ударами". Відтак візвав приявних пошанувати повстанням з місць оснувателів У. Н. Союзу, його померших членів і тих членів, що служать при збройній силі Америки.

При звіті з діяльности зазначив предсідник, що У. Н. Союз збільшився на всіх ділянках, як у членстві так і в маєтку.

Містопредсідник Г. Герман заявив, що брав участь у всіх нарадах Головної Екзекутиви і старався сповнити точно працю в своїй окрузі. Містопредсідниця Марія Малевич виказала такусаму працю з додатком, що брала участь в праці Американського Червоного Хреста й інших воєнних ділянках.

Із звіту секретаря Д. Галичина показується, що не зважаючи на воєнний час, організація зробила поступ у двох напрямках, а це: Упродовж двох останних літ було менше суспендованих членів, ніж передтим, а в останнім році прибуло пропорціонально більше нових членів, ніж у попередних воєнних роках. Загальний приріст у членстві виказує 1,558 повнолітних і дітей. У збройних силах Америки служить тепер 3,697 членів У. Н. Союзу, з того в Стейтах 3,662, а в Канаді 35.

Касієр Р. Слободян виказав, що в році 1943. маєток У. Н. Союзу зріс на $472,793.75, посмертного виплачено за членів на суму $241,000, а дивіденди членам $69,000.

Першого дня розпочався теж звіт Контрольної Комісії.

Сталін відкидає польську пропозицію

ЛОНДОН. — Премієр Сталін вислав особисте письмо премієрови Чорчилови. Як загально припускають, письмо відноситься до пропозиції польського уряду на вигнанню в справі навязання дипльоматичних зносин між советським урядом і польським урядом на вигнанню. Загально припускають теж, що в цьому письмі Сталін відкидає польське предложення, котре Чорчил переслав Сталінови два тижні тому.

Припускають, що Сталін відкинув польську пропозицію поставленням формального домагання до польського уряду у Лондоні щодо деяких членів цього уряду, котрі на думку Москви є ворожі до советського уряду. Сталін теж, кажуть, критикує повний застережень приказ ґенерала Соснковского до польського підземелля в справі співпраці з переступаючою польську границю червоною армією.

Кажуть, що письмо Сталіна до Чорчила є дуже чемне, але воно не робить надії на можливість привернення назад дипльоматичних зносин з польським урядом у Лондоні. Кажуть теж, що Сталін підчеркнув своє бажання мати на заході від Росії сильну Польщу, але ще раз наставав, що польський уряд мусить приняти лінію Курзона. Зате, мовляв, Сталін висказується виразніше щодо винагородження Польщі коштом Німеччини за втрату території на сході.

„ПРАВДА" ПОГРОЖУЄ ФІНЛЯНДІЇ

МОСКВА. — „Правда", орган комуністичної партії, остерігає Фінляндію, щоб вона не брала советські мирові пропозиції за доказ слабости, бо, мовляв, вона може бути в цьому болючо розчарована. „Правда" каже, що Фінляндія видно найшлася в сліпій вулиці без виходу, але, каже „Правда", це діло Фінляндії найти вихід зо ситуації, в яку вона сама себе поставила.

При тому „Правда" атакує фінську пресу за її голоси в справі советської пропозиції. Каже, що ці голоси показують, що Фінляндія не має доброї волі.

Один часопис у Стокгольмі подав вістку, що Пасіківі, бувший фінський премієр, має незадовго приїхати до Москви як фінський представник для мирових переговорів. Фінський посол у Стокгольмі негайно заперечив вістку.

ВЕЛИКА ПОСУХА В БРИТАНІЇ

ЛОНДОН. — У південній і східній Англії настала така посуха, якої не памятають від 25 літ. Через посуху настав подекуди такий брак води, що фармери не мають чим напувати худоби. Через те терпить поважно молочарство, і уряд збирається обмежити молочний пайок.

РЯТУЮТЬ ГЕРОЇВ. — Британські вояки пятої аліянтської армії, що були ранені підчас висадження британських військ на побережжя Італії, дістають медичну поміч на дорозі коло Анція. Опісля ранених відправляють до військових шпиталів у Неаполи.

800 АМЕРИКАНСЬКИХ БОМБОВИКІВ БЄ ПО БЕРЛІНІ

ЛОНДОН. — Повітряна війна Аліянтів проти Німеччини досягнула в понеділок нової сили, коли коло 800 американських важких бомбовиків продерлося через завзяту німецьку оборону та вдарило сконцентрованою силою по Берліні, націлюючися на фабрики, летнища й інші мілітарні інсталяції.

Увесь рейд на Німеччину це була немовби одна довга битва від самого менту, як американські важкі літаки появилися над границею Німеччини. Бомбовикам товаришили легкі боєвики цілими сотками. Був це найбільший повітряний бій цеї війни.

Табуляція всіх ворожих літаків, збитих у цьому рейді, ще не покінчена, але гарматчики одної дивізії бомбовиків начисляють, що вони самі збили принаймні 40 націстичних літаків. Тимчасові загальні обчислення подають число ворожих літаків, збитих у цих боях, на 123.

Зогляду на те, що рейд відбувався звичаєм американців удень, летуни могли обсервувати наслідки попередніх рейдів на Берлін. Вони однодушно стверджували, що внаслідок двотижневого бомбардування в Берліні й околиці видно велике знищення.

Американські втрати в цьому ударі на німецьку столицю були поважні. 68 важких бомбовиків і 11 боєвиків не вернулося з виправи, що представляє втрату коло 700 вишколених летунів.

Вищі американські офіцири дають до зрозуміння, що цей останній рейд починає нову фазу війни, в котрій Берлін будуть бомбардувати днем і ніччю, поки він зовсім перестане грати якунебудь ролю в ворожій продукції.

Між іншим загострення летунської кампанії проти Німеччини має виказати аліянтській команді, чи сама летунська сила має на стільки ефективности, що сухоземна сила, підкріплена летунством.

ЧЕРВОНА АРМІЯ ПЕРЕРІЗАЛА ЛІНІЮ ОДЕСА-ЛЬВІВ.

ЛОНДОН. — Червона армія далі завдає німецьким військам на Україні поважні удари. Вона перервала залізничий шлях з Одеси до Львова на просторі 20 миль, внаслідок чого німці не зможуть так легко пересувати війська з одного крила на друге. Під напором червоної армії німці відступають тепер на Тернопіль і Чернівці.

Московський комунікат дає до зрозуміння, що в західній Україні ведуться тепер незвичайно завзяті бої. Мовляв, за суботу й неділі, два перші дні нової офензиви червона армія вбила понад 15,000 німців, взяла в полон коло 3,000, знищила 203 повзи, 250 гармат та 2,000 троків.

Передні сторожі червоної армії бються вже між Катринбургом і Лопушном. У полудневій Україні йдуть завзяті бої коло Макієвців і Нарковичів.

ІТАЛІЙСЬКА КАМПАНІЯ ОСЛАБЛЯЄ ВОРОЖІ СИЛИ.

НЕАПОЛЬ. — Воєнні знавці стверджують, що італійська кампанія, котра виглядає на невдачну, має поправді велике значіння для Аліянтів, бо вона займає велике число німецьких військ та вичерпує їх силу. Цей другорядний фронт дає без сумніву велику поміч російській кампанії та побільшує шанси аліянтської інвазії на західну Европу.

І АМЕРИКАНЦІ ВОЮЮТЬ З ПАРТИЗАНАМИ ТИТА.

ЛОНДОН. — У нападі юґославських партизанів маршала Тіта на адрійський остров Гвар брав між іншим участь відділ партизанів, котрими командує американський капітан і котрий має багато американських підофіцирів.

За комунікатом головної кватири партизанів, американці й партизани завдали німцям поважні втрати коло рибацького села Врбовск, що лежить на північному березі острова Гвару. В бою ранено важко заступника команданта німецької залоги.

Партизанський комунікат не розкриває імен капітана ні інших американців.

Завзяті бої між партизанами Тита та німцями ведуться тепер коло Баня Люки, в Боснії, і Яйців, як також між Козарою й горами Мінельюбією.

АМЕРИКАНЦІ В БОЯХ У БУРМІ.

НЮ ДЕЛІ (Індія). — Американські піхотинські відділи почали атакувати японців у північній Бурмі. Командує ними ґенерал Стилвел. На сполку з китайськими військами, що оперують у тій околиці, американці затісняють петлю довкола 2,000 японців.

АМЕРИКАНСЬКА КАМПАНІЯ НА ПАЦИФІКУ.

АЛІЯНТСЬКА ГОЛОВНА КВАТИРА НА ПІВДЕННО-ЗАХІДНОМУ ПАЦИФІКУ. — Головна кватира генерала МекАртура подає, що війська першої американської дивізії кавалерії осадження поза ворожими лініями на плянтації Ялав, 30 миль на північний захід від Сайдору, на побережжю Нової Гвінеї.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення мае бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати свое оголошення.

За оголошення редакція не відповідае.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодинoке число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
на пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
Число в суботи (з англійською частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	

Чим більший успіх — тим більших треба нових діл!

Це не був Український Народний Союз на Святі-Концерті в Карнеґі Гол у Ню Йорку, в неділю 5. березня 1944 року. Це був там — наш нарід, а У. Н. Союз тільки його репрезентував. І то репрезентував з цеї нагоди, що минуло 50 років, як цей нарід цю інституцію власними силами, себто власними духовими і матеріяльними засобами оснував та її виплекав.

„Хто міг сподіватись пару літ тому назад, що українець утікший з обняття біди, нужди, з невільничого гнету — розвине так скоро віками притлумлену силу українського духа?" — писала „Свобода" тому 50 років з нагоди основання У. Н. Союзу.

Писала, бо так наші люди розуміли цю подію. Та щоб вони сказали тепер, слухаючи вражінь і думок про український нарід від такого тонкого обсерватора, яким є американський журналіст і письменник, Вилйем Генрі Чемберлин, що приглядаючись тому народови в найстрашніших хвилинах гнету, набрав переконання, що ніяка тиранія його не переможе! Коли такі як він, пізнавши український нарід з першої руки, запевняють світ, що український нарід ніколи не погодиться з тираніями, та що він цілком певно заблистить з своїм вкладом, вложеним в вселюдську культурну скарбницю, як тільки переможуть демократичні ідеали, бо це означатиме свободу теж і для українського народу, що стільки крови тепер за неї проливає.

Ось такі різні думки снувались у кожного з тих, хто був учасником Свята-Концерту, влаштованого в Ню Йорку з нагоди Золотого Ювилею У. Н. Союзу. Видавалось, глядячи на обличча, що народній труд, вложений у цю народню установу, приніс усім нам підйом духа, вдоволення з довгої праці, хоч часом і дуже прикрої, бо розшарпуваної нами самими, але таки в остаточному висліді — успішної.

Як знаємо, святкувати будуть Золотий Ювилей У. Н. Союзу по різних місцевостях. Всюди в міру сил, менше чи більше торжественно, але всюди з певним ідейним наставленням, бо це одно мусить всюди обовязково бути. Знов ідейне наставлення вимагає ідейних діл. Ось тому Золотий Ювилей найстаршої народньої української установи в Америці — це теж і великий та почесний обовязок далі творити і далі будувати, з ще більшим запалом і з ще більшою витривалістю.

Сповняти наші горожанські обовязки — це наш природній обовязок. Заповнювати далі ряди У. Н. Союзу новими членами, це теж природний наш обовязок. Але є ще інші обовязки і завдання, загально культурні, звязані тісно з нашим американським життям, як от рідна школа, чи різні культурні видавництва. Є такі, що взивають нас до оборони права наших братів за морем на вільне й самостійне життя. За все те треба нам в часі цього Золотого Ювилею памятати. І то в такий спосіб, щоби була лишена трівка памятка,, а не тільки спогад по гарних реліґійних церемоніях, чи величавих концертах.

Розділ італійської фльоти

На своїй правильній тижневій конференції в минулу пятницю президент Рузвелт, подав, на запит одного репортера, можливо без попередньої застанови, справді сензаційну новинку про італійську воєнну фльоту: казав, що вона буде поділена між Злучені Держави, Велику Британію й советський союз. Він додав, що про те, що зробити з італійською воєнною фльотою, говорено в Теґерані. Певно на тій конференції Сталін зажадав для Росії одної третої пайки цеї фльоти. Сталін видно вважав, що справу вже вирішено в його користь, бо, як казав президент, советський амбасадор у Вашингтоні недавно тому відвідав Білий Дім на те, аби подати президентови лісту кораблів, котрої видачі для себе домагається Росія.

З упадком режіму Мусолінія в Італії в руках Аліянтів найшлося від сотки до півтора сотки воєнних кораблів різного калібру, від боєвих кораблів аж до „замітачів мін". Піддалися вони в минулому вересні, піддалися в руки американців й британців, що находилися тоді в різних північно-африканських портах. Іншими словами, Америка й Британія мала би відступити Росії деякі з тих італійських кораблів, що досі находилися в їх руках.

Як тільки вістка про цю президентову заяву на вашингтонській пресовій конференції прийшла до Лондону, там відразу дало відчутися в урядових кругах певне розчарування, Виходило би, що про цю справу поділу кораблів між Америку й Росію справді десь ґоворено та що відай про неї вже й рішено, але урядники непокояться проголошенням вістки, бо мовляв вона може легко стрінутися з недогідними реакціями.

Такі реакції не дали на себе довго ждати. Наперед даються чути уряди Югославії й Греції (на вигнанню). Вони думають,що вони воювали проти італійців, що вони довго поносили львину частину тягару цеї війни, мали в ній поважні втрати, і тому їм належиться певна частина зданої італійської воєнної фльоти.

Дальші відгуки найде справа в самій Італії. Цікаво, як до справи поставляться різні партії й течії Італії. Поставитися вони будуть мусіти, бо німці певно не дадуть тут своїй пропаґанді заснути. Буде мусіти до неї заняти становище уряд Бадолія й король, та критикуючі цей режім ліберали й різкі проти-фашисти. А як іде про перших, то уже знаємо, що Бадолія Аліянти про розділ зданої фльоти зовсім не питали; отже перша реакція з того боку рівняється вмиванням рук від цього розділу.

Зацікавлена розділом італійської фльоти й Швеція. Вона будувала свою фльоту все, поглядаючи на небезпеку з боку Росії: вона бачила в своїй фльоті противагу проти сили балтійської фльоти Росії. Для неї певно не буде байдуже, як би тепер Росія мала дістати кілька італійських більших кораблів. Як догадується відомий воєнний знавець Генсон Балдвин, це мало би мати вплив навіть на поступ фінсько-російських переговорів, тимбільше, що домагання Росії до пайки в італійській фльоті вказує, що вона певно піднесла би подібні домагання на випадок здачі німецької та японської фльоти. Це мало би ще більше значіння, ніж теперішній розділ італійської фльоти, бо нові розділи вже певно були би на все, підчас коли розділ італійської фльоти покищо мав би обовязувати на час війни.

Що означає гра Сталіна в цій справі, не важко вгадати. Росія все хотіла мати тепловодний порт, себто порт, що не замерзає. Такі порти вона могла би мати передусім на Чорному морю. Вона такі порти й має, але Чорне море не є вільне море в тому значінню, в якому є порти Ню Йорк або Філядельфія; з них виплив на моря земської кулі не є вільний, бо в світ з Чорного моря, треба переїхати через два вузкі проливи, Дарданелі й Босфор, над котрими панує Туреччина. Якби їй хотілося, вона може цю дорогу закрити, а тим самим не пустити російських кораблів на повне море. Могла би ще Росія мати такий порт на Балтику, але й там у подібний спосіб можуть її заблькувати на вузьких проливах між Данією й Скандинавію.

Тепер й на проливах з Чорного й на приливах з Балтійського моря могла би Росію заблькувати Німеччина, і через те великого практичного мілітарного значіння передача італійських кораблів Росії зараз не буде мати. Зате на політичному полі справа має велике значіння. На цім полі можуть виринути зовсім поважні непорозуміння між трьома державами . Німці навіть розчисляють на те, що ця справа викличе серед Аліянтів поважні тертя, і їх пропаґанда робить усе можливе, аби до такого загострення відносин між Аліянтами довести. Чи вдасться це їм, залежатиме від того, що між Аліянтами вже є в тій справі повне порозуміння, чи нема. Навіть як таке є, то тоді трьом великим державам треба буде всього такту, аби не дати справі їх розділити.

Проф. Микола Чубатий.

Обєднання чи дрібна торгівля українськими землями?

Ліпше нам бути всім разом...

Таку фразу безнадійности виповідають нерідко люди в Америці, дивлячися на це, що приготовляє Советська Росія для багатьох народів східної та середущої Европи. Арґумент мовляв такий: „Не має ніхто з нас ілюзій, що советське панування це страшне нещастя для українського народу. Всеж таки й серед цього нещастя одно принайменше добуде український нарід, що буде разом получений. Маючи діло тільки з одним противником, зможе спільними зусиллями колись зачати боротьбу за здобуття повного права державної нації". Так думає неодин із патріотів, бо не говоримо про одиниці запродані на чужу службу, ані про опортуністів сменовеховців, що міняють свою політичну віху відповідно до того, який політичний вітер віє та звідси він віє.

Арґумент: „будемо всі разом..." полягає одначе на нерозумінню дійсного стану, який Советська Росія підготовляє для українського народу по цій війні. Напевно не є інтересом Росії створити такий стан, щоб український нарід скоро став повною державною нацією навіть в союзі з Росією, бо це значить втратити багатства України. Лежить натомісць в інтересі Росії створити таке положення для українського народу, щоб він перестав як не раз на все, то принайменше на довгі часи бути небезпечним Советській Росії та за Росією забезпечити посідання українського Донбасу, Кривого Рога, багатих українських пшеничних та бурачаних ланів, вкінці доступ до одинокого російського теплого моря — до Чорного Моря.

Не хочу нині звертати уваги на це, що боротьба за повні права українського народу обєднаного в одній неволі була більше можлива та з більшими виглядами на успіх за царату, ніж тепер в СССР, бо царат міліонами не винищував фізично українського народу. Нині хочу тільки звернути увагу на це, що й по цій війні український нарід далеко ще не буде обєднаним навіть у неволі, навпаки український нарід буде й дальше поділений поміж кілька держав та дальше буде предметом винародовлення та економічного визиску по різних сусідних державах.

Чи йде до обєднання всіх українців?

Приймаємо цю найгіршу евентуальність, що Росія потрафить подиктувати у східній та центральній Европі новий московський порядок та забере простори на захід від дотеперішної советської границу під свою владу, безпосередну чи посередну, себто що й ця війна не принесе політичного визволення українському народови, хоч це справа доміновання Росії в Европі ще далеко не така певна. Але приймаючи й це побачимо, що й в тім випадку цілий український нарід не буде обєднаний навіть у цій російській провінції, що її називають Українською Советською Союзною Републикою. Цього Росії не потреба, бо не є її ціллю навіть в неволі гуртувати найбільші маси українців разом; її ціллю ослабити український нарід безконечними дробленнями, а тільки головну масу взяти в свої руки до переучення та до відучення від хронічного „українського мазепинства", себто від самостійництва. Легче одначе відучувати, коли національно несвідомі частини найдуться й поза Советською Україною, український масив буде менший, обкроєний.

Такі дроблення української землі по теперішньому вже проектови мають лишити поза Советською Україною більше ніж одну четвертину української етноґрафічної території, біля 200 тисяч квадратових кільометрів з людністю біля 8 міліонів в тім понад біля 6 міліонів українців. Колиж проте комуністична та комунофільська преса трубить про соборність українців під советським пануванням, то це є тільки рахування на брак знання ґеоґрафії України її читачами тай поважним шарами заокеанських українців некомуністів. Якіж простори України малиб лишитися поза Українською Советською Україною?

Московський дарунок Чехословаччині.

Поза Советською Україною по нинішним проектам Москви малаб лишитися в першу чергу Карпатська Україна, яку тов. Сталін напевно не питаючи заграничного комісаря України, тов. Корнійчука, подарував панови Бенешови зі зобовязанням вести там таку політику, яку собі буде бажати Москва; значиться політику русофільську. Але і ця Карпатська Україна ще попарцельована поміж окрему автономічну з імени Карпатську Україну та Словаччину. Том способом простір біля 15 тисяч квадратових кільометрів з людністю біля 800 тисяч, в тім 530 тисяч українців, мавби остати поза Советською Україною й то ще поділений поміж автономічну Карпатську Україну та Словаччину.

Який має бути подружий презент Олександра Корнійчука Вандзі Васілевскій.

Московський уряд не має охоти говорити з польським урядом на вигнанні в Лондоні про советсько - польську границю, але хоче говорити з прихильним собі комуністичним або комунізуючим урядом в Польщі. Вже тепер пропонує Москва Польщі як граничну лінію так звану лінію Керзона, хоч виразно дає до зрозуміння, що готова піти ще на дальші уступства, колиб цей польський уряд „прихильний Москві", так як чеський, приняв умовини з Москви подібні до Бенешових — вести на відданих Польщі територіях політику таку, яка бажана Москві. Така політика може ще й помагати Москві нищити українське мазепинство.

Вже нині пропонована лінія Керзона лищає поза Советською Україною територію з етноґрафічною українською більшістю, величиною цілої Карпатської України, біля 16 тисяч квадратних кільометрів з українською людністю понад 700 тисяч. Лінія Керзона лишалаб по польскім боці три четвертини Лемківщини, етноґрафічно український пояс вздовж Сяну з історичним містом Перемишлем осідком старого українського епископства, неспольщену ще частину полудневої Хомлщини (околиця Грубешова) та ціле українське Підляше.

На випадок ще дальших предвиджених уступств в користь Польщі, колиб з Москвою став говорити польський комунізуючий уряд, правдоподібно плянується віддати Польщі з економічних причин, щоб дати цій Польщі власну нафту ще й бориславський нафтовий терен. Львова, хоч як за ним Польща вздихає, Москва напевно Польщі не відступить, бо Львів це без сумніву по Києві найважніший центр українського духового життя (посередно й українського самостійництва) і він мусить лишитися під безпосередною контролею Москви. Колиб Польща дійсно ще виторгувала підкарпатський нафтовий терен, тоді припалиб Польщі ще такі чисто українські округи як Самбірщина, Дрогобиччина аж до долини Опору і ця українська територія подарована Польщі подвоїлабся, себто доходилаб до 30 тисяч квадратних кільометрів та до півтора міліона українців, хоч це найкращий сусід українського народу. Саме тому, що білоруський нарід менше національно свідомий від українців ліквідація білоруського національного життя у так званій Білоруській Советській Републиці пішла два разів скорше ніж в Україні. Заложений за часів Леніна та його ліберальної національної політики білоруський університет в Минську та Білоруську Академію Наук зросійщили до основ. При слабім опорі білоруського громадян-

(Докінчення на стороні 3-тій)

ОЛ. ЛУГОВИЙ

Права автора застережені

ЧОРНІ ХМАРИ ІЗЗА ПРИПЯТИ

Історична повість з часів Хмельниччини.

— 36)

З допиту полонених виявлено, що головна литовська сила стоїть під Лоєвом, виславши кінні корпуси у Річицю й Брагин. В таборі під Лоєвом, як і в Річицькому замку панує трівога. Під Лоєвом Радзивил вислав на східний беріг Дніпра вище Сожі всю німецьку піхову і добровольців з кінних полків. Піхота окопалася там з метою загрожувати правому, північному крилови позицій полковника Подобайла, як щоб він надумав переправити частину своїх сил на західний беріг Дніпра. Кінота і збірні піші частини спішно окопують під Лоївський табор валами, однак лише з південної сторони, — звідти тільки сподіється Радзивил козацьких сил, від сторони Брагина. Одержавши вістку про марш козацьких полків на Річицю — Радзивил кинув все військо й челядь на укріплення північного боку табору. У Брагин, крім частин ротмістра Смольского, вислано останніми днями добірний корпус кінноти ротмістра Самійла Коморовского, — сина обозного Великого Князівства, а в Річицю кінний корпус ротмістра Павловского. Павловскому князь видав універсал, щоб всі прибуваючі з Литви частини ставали під його команду і, як мине лиш небезпека козацького нападу на Річицю — йшли на Брагин, у поміч Смольскому і Коморовскому. Перехід Лоїв-Річиця корпус Павловского перевів за неповний день.

У Річицю частини піхоти з Литви прибувають щоденно. Всі опановані трівогою, особливо ново прибулі частини. Майор Шварцгоф наказав за всяку ціну добути відомсти про стан і силу козацтва. До 27. липня жадних вісток не було, та й звязок між Лоєвом-Річицею не установлено. Полонені додали ще, що у містечку Холмець, напів дороги між Лоєвом і Річицею, стоїть кінний корпус Соколовского. Туди також відпроваджено з під Лоєва всіх врятованих поранених у боях з частинами полковника Подобайла. Корпус Соколовского небезпеки несподіваного козацького нападу з півночі не ліквідує: між Холмцем і Лоєвом двадцять пять верств ніким не обсадженого шляху...

Здавалося, що всі полонені відповідали щиро. Про силу головної армії всеж не знали, або не хотіли сказати. Наказний гетьман за признання ґарантував всім життя, однак ця великодушність козацького вожда не помогла. Бранці присягалися, що кажуть все, про що знають і кажуть правду, коли не з власної охоти, то з вдячности до козацького головного команданта за надзвичайну до них ласку. Зваживши, що по умовах тих суворих часів бранців майже завжди катували при допитах, а після допитів засуджували на більш чи менш болючу кару смерти, — відрубання голови, шибеницю, посадження на паль, — остання кара найболючіша, бо на палях конали часом і по кілька днів — козацькі полковники і наказний гетьман не мали підстав запевненням бранців не вірити.

Всеж полонені призналися, що армія Радзивила складається з десятьох полків опанциреної кінoти — в силі 600—700 їздців кожний, і до вісьмох полків піхоти, переважно німців, по 1000—1200 вояків у кожному та 60 легких і важких гармат з обслугою. Крім вояцтва, властиві литовські частини мають відділи дрібної шляхти і службової мужної челяди, в кількости до десятьох тисяч. З дня на день князь сподівався прибуття ще кількох полків з Литви; до Річиці, однак, ті частини ще не прибули. По чуткам збираються в околицях Горваля, Бихова і Рогачева.

Згідно тих зізнань Кричевський обчислював силу литовської головної армії на 6000—7000 тисяч кінности і 800—10000 тисяч піхоти і артилерії, загально 14—17 тисяч без мужної челади. Вислані на Річицю, Брагин і Холмець корпуси зменшували силу литовської кінноти під Лоєвом на, приблизно, половину. Піші полки, окопані по східньому березі Дніпра, зменшували чисельність піхоти на пять—шість тисяч. В таборі під Лоєвом могло бути вісім—десять тисяч війська з 60 гарматами — проти вісімтисячної козацької армії з чотирма гарматками. Німецьку піхоту по східньому березі Дніпра звяже боем частиною свого полку полковник Подобайло, а другу частину переправить через Дніпро на вороже крило, у допомогу козацьким полкам в полі.

Був це єдино можливий плян скувати рухи ворожої, переважаючої армії. І обчисливши часове розєднання литовської армії, брак відомостей про козацькі сили, брак звязку між своїми частинами, а рівнож збентеження несподіваними маршами козацьких полків — наказний гетьман вирішив плян той виконати.

Багато перешкод ставало на шляху до виконання пляну. Переважаючий силами ворог укріплюється на місці, а козацтву необхідно до нього непомітно дістатися, необхідно пройти лісами і багнищами сіммилевий простір, по сусідству з ворогом дати коням і людям поропочити і несподівано зявитися під самим ворожим табором. Колиб задум не вдався, колиб козацтво виявило себе — все пропало! Так само, як щоб Радзивил мав час відкликати німецькі полки зо східного берегу, або кінні корпуси: ворог перевищував би козацьку силу більш чим вдвоє.

(Дальше буде).

КУПУЙТЕ ВОЄННІ БОНДИ!

З КАМПАНІЇ ЗА ЧЕТВЕРТУ ВОЄННУ ПОЗИЧКУ

Чотири міліони.

З надісланих звітів громад та організацій виходить, що сума закуплених Воєнних Бондів з рамени комісії Продажу Воєнних Бондів при Українськім Конґресовім Комітеті перейшла вже суму **чотири міліони долярів.**

Зголошення закуплених бондів надіслала дотепер тільки **одна четвертина** організацій, яким вислано окремі українські аплікації з Державного Скарбу з Вашинґтону.

Як продають бонди наші громади?

Відповідь на це дали такі громади:

Йонкерс, Н. Й.

Від фінансового комітету Державного Скарбу міста Йонкерс ми одержали слідуючого листа:

Treasury Department
Washington, D. C.
20 S. Broadway
Yonkers, N. Y.
March 1, 1944.

Dr. Walter Gallan
847 N. Franklin St.
Philadelphia, 23, Pa.

Dear Sir:

Yonkers is proud of its citizens and Yonkers is extremely proud of the Ukrainian Citizens for their part in the Fourth War Loan Drive.

At a rally held on Sunday, February 13th, 1944, under the able direction of the Very Reverend Maximilian Kinash, Mr. William Mandzy, Trustee and Mrs. Annette Kmetz, the Parishioners of St. Michael's Ukrainian Greek Catholic Church demonstrated their patriotism by purchasing $30,550.00 in War Bonds.

The Yonkers War Finance Committee is very grateful to the Ukrainian Congress Committee for their National Project to raise $5,000,000, because it assisted the City of Yonkers in achieving its quota.

Yours for Victory

Harold T. Garrity, Chairman
Yonkers War Finance Committee
Mrs. Frank Smart, Vice-Chairman

Місцева преса подала про це симпатичну згадку, яку подаємо окремо.

Горнел, Н. Й.

Василь Лаврів, секретар 142 відділу Провидіння засилає посвідки на суму $2,000 та каже, „що не буде на цім кінець, але буду старатись зі всіх сил, „щоби помочи осягнути 5-міліонову кампанію."

Вест Істон, Па.

С. Терлецький, член 438 відділу У. Н. С. прислав посвідки на закуплені бонди та пише: „Повідомляю Вас, що моя фамілія закупила бондів на $350. Так, само мої сини, котрі тепер при армії, прислали гроші, щоби для них закупити бонди вчасі нашої Українсько-Американської Бондової Кампанії, та в той спосіб причинитись до нашого успіху".

Балтімор, Мд.

П-ні Юлія Маньовська прислала короткого листа та посвідки на продані бонди в сумі $12,675. В листі сказано: „Посилаю посвідки на продані бонди — а незабаром зашлю більше. Громада працює, щоби наше імя було на видним місці."

Willemantic, Conn.

П-на Т. Гірчиця пише: „Посилаю посвідки на закуплені бонди з нагоди української кампанії. Досі куплено в нас за $2,175. Працюємо дальше і вишлемо звіт."

Бондові Комітети.

Прохаємо усі організації прислати як найскорше звіти з продажу воєнних бондів до:

UKRAINIAN AMERICAN WAR BOND DRIVE
847 N. FRANKLIN STREET
PHILADELPHIA 23, PA.

як рівнож подати імена усіх працівників, які причинились до успіху нашої кампанії.

Де можна купувати бонди?

Бонди можна купувати в кожній державній агенції, продажу воєнних бондів, тільки треба все вживати до купна наших аплікацій, з написом:

UKRAINIAN AMERICAN WAR BOND DRIVE
under the auspices of the Ukrainian Congress Committee

Коли ж хто хоче мати бонд з українською печаткою, то такі бонди можна одержати в таких **наших** державних агенціях:

а) **UKRAINIAN BUILDING & LOAN ASS'N**
847 N. FRANKLIN STREET
PHILADELPHIA 23, PA.

Офіс отворений в місяці березні кожного вечора від год. 7—9 (крім неділі). Хтож висилає замовлення почтою, то мусить виготовити аплікацію та заслати чек або Моні Ордер на імя:

UKRAINIAN BUILDING & LOAN ASS'N.

б) **UKRAINIAN SAVINGS COMPANY**
2190 W. TENTH STREET
CLEVELAND, O.

Офіс отворений кожного дня від год. 9 рано до 3 п. п.

в) **AMERICAN UKRAINIAN BUILDING & LOAN ASS'N.**
31 MORTON St., Rear
NEWARK, N. J.

Офіс отворений в пятницю від год. 7—9 ввечір та в неділю зараз по Богослуженню від год. 12—1.

г) **ZAPOROZE BLDG. & LOAN ASS'N в полудневій частині міста (Савт) на 49 і Lincoln Ave., Chicago, Ill. кожної пятниці ввечір.**

Чому треба висилати рекорд ресіт?

Посвідку з закупленого бонду треба висилати до:

UKRAINIAN AMERICAN WAR BOND DRIVE
847 N. FRANKLIN STREET,
PHILADELPHIA 23, PA.

бо тільки такі бонди будуть зараховані на наш кредит.

Прохаємо зокрема секретарів місцевих організацій, щоби вони пригадували цю справу кожному членови.

Час короткий. Доложім усіх зусиль, щоб осягнути нашу ціль!

Д-р Володимир Ґалан,
голова Комісії Продажу Воєнних Бондів при Українськім Конґресовім Комітеті.

ЯК СКЛАДАЮТЬ ЮВИЛЕЙНИЙ ДАР „СВОБОДІ"?

Дальші жертви зложили на „Ювилейний Дар „Свободі":

Наталія Камфонік, Вунсакет, Р. Ай. $3; І. Мазур з від. 223 У. Н. С., Вилксбері, Па. $2; Бр. св. Петра й Павла, від. 220 У. Н. С. в Шікаґу, через секр. Петра Жовнірчука з відділової каси $15, а чл. Дмитро Ґіжовський дав $5; громадянин Гарі Вальчук і його подруга з Джерзі Сити, Н. Дж. $2; М. Новаковська, дарунок від від. 290 У. Н. С. в Кортис Бей, Мд., $15.

Українське Національне Запомогове Тов. „Дністер", від. 361 У. Н. С. в Ню Йорку (голова Яків Мірус, кас. Іван Галичин, фін. секр. Петро Кучма, рек. секр. Мартин Малетич) прислало $88.40. На цю суму склали: Тов. „Дністер" з братської каси $50, по $2 дали: Н. Гулей і П. Гаврис, дрібними зібрано $2.40, а по $1 дали такі громадяни: П. Михалюк, Д. Мединський, Е. Захарчук, М. Паньків, О. Світлик, А. Перетятко, Я. Мірус, О. Кібюк, І. Галичин, П. Кучма, Е. Білецький, Д. Чорнюк, І. Гузар, Л. Миронюк, І. Зборовський, Н. Левкович, Н. Брездень, К. Паламар, Д. Ксьондзик, Т. Долішний, П. Гевко, М. Поліщук, В. Герич, П. Бойко, П. Трач, М. Мойсей, С. Яловега, Л. Брикович, Е. Підгайний, К. Першин, Ст. Ковальчук, А. Карабін.

Василь Морозович, Бронкс, Н. Й., від Марії Дідоха $2, а від себе $3.

(Про заслуги „Свободи" для українського народу в Америці як і в старім краю всі знаємо і ми є вдоволені з редакційних статей, наукових і історичних, що є в „Свободі". Памятаємо на поклики „Свободи" про всі жертви для старого краю, на церкви, народні доми, читальні, Рідну Школу, Просвіту, інваліди, політичних вязнів та інші, за котрі то жертви наші рідні зі старого краю присилали до „Свободи" найщиріші подяки. Тому 51 років читав я перше число „Свободи", прислане о. Волянським до читальні „Просвіти" в Теребовлі. Підпирім її щиро, бо **„Свобода" це наша американська просвіта" — Василь Морозович**).

(Дальші жертви будуть оголошені під тою самою рубрикою, себто: „Як складають Ювилейний Дар „Свободі"?).

ВЖЕ Є СВІЖИЙ РЕКИТ.

НЮ ЙОРК. — Ледви появився розпорядок про примусове збирання уживаного паперу для воєнних цілей, а вже показалася потреба поставити під суд аж 9 підприємців, що такий папір збирають. Вони переступили цінник на такий папір, настановлений Бюром Воєнної Адміністрації Цін.

(Докінчення зо сторони 2-гої)

ства задавили Совети національне білоруське життя так само в Совєтській Білоруси, як поляки в західній Білоруси. Нині так звана Совєтська Білорусь це вже цілком російська провінція, вже навіть без білоруських Гречух та Корнійчуків. Не диво проте, що забравши Західну Україну та Західну Білорусь Москва повела поміж тими двома совєтськими провінціями границю сильно в некорисить України полишаючи по боці зросійщеної Білоруси широкий пояс українського Полісся та цілу Берестейщину зі самим містом Берестем над Бугом.

Хто знає етноґрафічну карту України в цім углі українсько-білоруської межі, цьому відомо, що українська етнографічна границя сягає там аж до міст Більська та Пружан на півночі, себто біля 90 кільометрів на північ від Берестя. Натомісць Совети повели українсько-білоруську межу ще яких 50 кільометрів на полудне від Берестя. Іншими словами в цім місці зменшили територію України на пояс 140 кільометрів або біля 90 американських миль. На Поліссю цей пояс української етнографічної території декуди вужчий, але на всякий випадок мало не ціле полудневе, українське Полісся влучене до совєтської Білоруси. Є це простір біля 20 тисяч квадратних кільометрів з українською людністю біля пів міліона. Там відсоток українців вагається 80 до 90 процента.

Правда білоруський нарід не просив у Москви цеї території й він не винуватий за це, але ціль московської політики ясна. З одного боку треба зменшити величину динамічної та небезпечної України, з другого боку кинути кістку незгоди поміж два найбільше доси приязні народи, поміж українців та білорусинів, створюючи граничний спір за територію.

(Кінець буде).

Плянується поміч неспосібним до праці

В Злучених Державах находиться під сучасну хвилю понад два міліони людей, що наслідком каліцтва чи хвороби неспосібні до праці, хоч при відповідному лікуванні могли б відзискати працездатність. Вони творять трохи більше як три відсотки усього працездатного населення і відсутність їх робочої сили є не тільки поважною втратою на ринку праці, але також значним видатком, який громадянство мусить робити на їх удержання.

В липні минулого року обидві палати конгресу ухвалили закон Бордена-ЛаФолета про право федерального уряду вживати державних фондів, на спілку зі стейтами, на лікування нездібних до праці робітників з метою привернути їм працездатність. На підставі цього закона створено Службу Фахової Регабілітації (Вокейшенел Рігебилитейшен Сервис) та доручено цій агенції, на спілку з Комісією Робочої Сили (Менпавер Комишен) і з бюром Публичного Здоровля, вишукувати, лікувати і находити зайняття часово окалічілим чи неспосібним до праці робітникам.

Підчас сенатських переслухань перед ухваленням згаданого закона виявилось, що в часі між липнем 1942-го і кінцем червня 1943-го року тільки біля 50,000 часово нездібних до праці робітників були вилікувані настільки, що могли вернути до праці. Думають, що в біжучому році це число збільшиться на 100,000 і чим далі, тим більше зростати.

Пол МекНат, адміністратор Федерального Забезпечення і голова Комісії Робочої Сили, д-р Томас Паран, головний лікар Бюра Публичного Здоровля, Майкел Дж. Шортлі, директор Фахової Регабілітації і д-р Дін А. Кларк, головний лікар цієї установи, відбули в січні цього року двотижневу нараду зі своїми помішниками і іншими спеціялістами, на якій виробили пляни цієї акції та основно обзнайомились з усіми найновішими способами привертання працездатности калікам і хворим.

Вироблений на цій конференції плян передбачає такий спосіб поступовання. Управа Федерального Забезпечення буде завідувати цілою акцією через Фахову Регабілітацію, яка співпрацюватиме з відповідними стейтовими агенціями. До липня 1945-го року всі кошти регабілітації робітників будуть покриватись з федеральних фондів. Після тої дати стейти мусітимуть оплачувати половину видатків лікування і вишколу своїх робітників. Ціль акції, по словам завідуючих урядовців, є „помочи всім фізично нездібним особам одержати належно оплачуване заняття". Безпосереднім виконуванням цього завдання мають завідувати Фахові Комісії (Вокейшенал Бордс) в поодиноких стейтах.

Федеральних фондів можна буде вживати на всякого роду лікування і хірургічні операції. Коли треба, хворих чи калік можна буде приміщувати для лікування у шпиталях, однак не довше як на 90 днів. З тих фондів можна буде закуповувати костури, милиці, штучні ноги й руки, та інші прилади й інструменти, які поможуть хворому чи каліці виконувати корисну працю.

Звільнені з армії вояки зможуть теж користати з послуг цієї агенції, коли їх каліцтво не є наслідком військової служби. В таких випадках жовніром-калікою чи хворим займуться відповідні військові установи. Від часу першої світової війни ці установи наладили дуже добру обслугу й вишкіл для поранених, покалічених чи інакше ушкоджених бувших вояків.

До цього часу федеральних фондів вживано тільки на вишкіл окалічілих робітників та на перешколення тих, що наслідком хвороби чи каліцтва втратили потрібну зручність та вправу у виконуванні свого фаху. Тепер хворий чи окалічілий робітник дістане також відповідне лікування і опіку, коли таке лікування і опіка „дають надію на цілковите усунення або основну направу" тих перешкод, які не дозволяють йому заробляти на життя.

Лікування обійматиме лікарську опіку, потрібні ліки і операції, та безплатне перебування в шпиталях і санаторіях; фізіотерапію, себто потрібні масажі, натирання, вправи, вживання різних апаратів, насвітлювань та нагрівань; штучні члени тіла й вправи, як їх вживати; фаховий вишкіл в робітнях, гаражах, у фахових школах і каледжах; утримання підчас вишколення та опіка підчас перших місяців на самостійній праці, а то й пізніше, коли покажеться потреба помочі чи додаткового лікування.

Важним полем праці у тій ділянці буде душевне лікування. Наскільки воно потрібне видно з того, що 35 відсотків звільнюваних кожного місяця жовнірів, це душевно хворі чи ослаблені люди. Несміливість, надмірна повільність, швидка втома, нервовість, неоправдана обставинами боязливість, й інші душевні недомагання є часто причиною, чому людина не може якслід працювати. Згідно з новою програмою будуть організувати спеціяльні клініки й санаторії, де при помочі навчання, відпочинку та відповідного фізичного лікування хворі зможуть відзискати душевну рівновагу й силу, потрібну для пожиточної праці.

Про вагу цієї програми в теперішний час, коли кожна пара рук, кожна голова, кожна доросла людина потрібні для воєнного зусилля, не треба багато говорити. А й після війни ця програма звільнить тисячі приватних родин і міліони податковців від обовязку утримувати тих співгромадян, які через якийсь випадок чи просто наслідком лихої долі не можуть на себе заробляти. Велика частина їх зможе стати корисними й продуктивними членами громадянства, чим не тільки збільшать добробут країни, але також здобудуть те, що для них найважніше, а то почуття рівновартности та самопошани.

Загальна Рада — ФЛІС.

ІНВАЗІЙНА КАРТА ЕВРОПИ.—Карта маркує інвазійні побережжя Европи й аліянтські повітряні бази. За одним пляном Аліянти мали би захопити Норвеґію, а можливо й Данію, на правому ворожому крилі, та повернути ліве крило через наїзд на Францію.

В ГОЛЯНДІЇ ВИХОДИТЬ ВЕЛИКА ПІДЗЕМНА ПРЕСА.

(ОНА). — Півурядовий орган голяндського правительства, що виходить у Лондоні в англійській мові, „Ди Войс оф Недерлендс", подав вістку, що в Голяндії тепер виходить шіснадцять великих нелеґальних газет, яких циркуляція доходить до 200,000 примірників. Газета пише, що нелеґальна преса є поширена серед робітників, фармерів й інтеліґенції по цілім краю, та що німецька влада вже другий рік старається відшукати, де саме нелеґальні газети друкуються, але не може дізнатися.

Нелеґальна преса в Голяндії віддзеркалює настрої громадянства, з яких виявляється, що коли скінчиться війна, то політичні й господарські відносини вже не будуть такі самі, як були перед війною. Бо хоч ніодна ґазета не виступає проти повороту королевої, то деякі звертають увагу, що робітники повинні мати більші політичні права, більшу заробітну платню і державне забезпечення на старі літа. Є також голоси за те, щоб голяндські заморські кольонії мали більше голосу й самоуправи ніж було перед війною.

AMERICAN RED CROSS

Заходами Американського Червоного Хреста й Комітету Інтернаціонального Червоного Хреста післано воєнно-полоненим, американським і з Обєднаних Держав, харчів, одягу та інших річей, за час від 1-го січня 1941 до 31-го грудня 1943, на суму $48,562,874. Навіть тоді, як вояк попаде в полон, Червоний Хрест не залишає його. Жертвуйте на Воєнний Фонд Червоного Хреста на 1944 рік; поможіть утримати поміч полоненим!

ДАНСЬКІ ЄПИСКОПИ ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ НАЦІСТІВ.

(ОНА). — Девять єпископів данської церкви оприлюднили спільний лист протесту проти німецької окупаційної влади, в якій вони твердять, що нацисти іґнорують християнську віру і засади християнської справедливости. Окупанти не звертають уваги на релігійні інституції і нищуть данську культуру. Недавно замкнули до концентраційного табору кількох данських письменників, двох священиків, і вбили відомого данського поета, котрий був членом цеї церкви.

Єпископи дякують в листі всім закордонним людям, що співчувають недолі данського народу та помагають йому видістатися з націстівської неволі. Цей лист відчитали в неділю у всіх церквах.

БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ ЗНАЧИТЬ, НАЛЕЖАТИ ДО ТАКОЇ ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ, ЩО ПОБУДОВАНА НА ПЕВНИХ, ТРІВКИХ І СОЛІДНИХ ОСНОВАХ.

УВАГА! ДІТРОЙТ, ГЕМТРЕМК І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!
СТАРАННЯМ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ
:——::——: відбудеться :——::——:
СВЯТОЧНИЙ КОНЦЕРТ
З НАГОДИ 50-ЛІТТЯ У. Н. СОЮЗУ
В НЕДІЛЮ, 2. КВІТНЯ (APRIL 2, 1944)
UKRAINIAN NATIONAL TEMPLE
4655 MARTIN & MICHIGAN AVE.
Початок концерту в годині 2:30 пополудні.

У ПРОГРАМІ ВІЗЬМУТЬ УЧАСТЬ: **Михайло Голинський, славний оперовий співак; Національний Хор Думка під управою Івана Атаманця; Дівочий Хор Капеля під управою Стефанії Андрусевич. Бесідники американські та свої і позамісцеві. Головний реферат виголосить Дмитро Галичин, секретар У. Н. Союзу.**

Цеї самої неділі перед полуднем будуть відправлені в місцевих церквах торжественні Молебні за живих і Панахида за померших членів У. Н. Союзу.

Шановні Члени й Члениці У. Н. Союзу, Шановні Громадяни Дітройту, Гемтрамку і околиці! Дня 2. квітня обходитимемо 50-ліття У. Н. Союзу, отже цеї громадської установи, що дала почин нашому зорганізованому народному життю на американській землі. Тому пошануймо цю установу нашою численною участю в концерті. Хай цей день 2. квітня буде для нас усіх справжнім великим святом, таким великим, як великою була 50-літня праця У. Н. Союзу для нашого добра. А звеличаємо цю працю Союзу гідно й достойно тим, що прибудемо громадно на це Ювилейне Союзове Свято!

Тикети можна дістати в секретарів поодиноких Союзових відділів.

Ювилейний Комітет 50-ліття У. Н. Союзу.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН.!
Подаємо до відома, що всі Відділи У. Н. Союзу в стейті Конетикот улаштовують разом
СВЯТОЧНИЙ КОНЦЕРТ
З НАГОДИ 50-ЛІТНОГО ЮВИЛЕЮ У. Н. СОЮЗУ,
всім нам дорогої української організації
В НЕДІЛЮ, 28. ТРАВНЯ (MAY 28, 1944)

Просимо всіх Українських Громадян взяти участь в тім Святочнім Концерті, що відбудеться в **Литовській Галі, (ST. CASIMIR HALL), 339 GREENE STREET.** Обширніше оголошення подамо пізніше.

Комітет.

НА РІЗДВЯНИЙ ПОДАРУНОК КУПІТЬ КНИЖКУ
„201 українських Народніх Пісень"

Це збірник найкращих наших народних пісень на піяно зо словами. Ціна примірника в твердій оправі $2.50, а в звичайній оправі $2.00. Замовлення посилайте на адресу:

"SVOBODA"
81-83 Grand St. (P. O. Box 346) Jersey City, N. J.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

НЮАРК, Н. ДЖ.

Бизнесмени і Золотий Ювилей У. Н. Н. Союзу.

Дня 12. лютого відбулись місячні збори Тов. Михайла Грушевського, від. 219 У. Н. Союзу. На ті збори прибув п. В. Загаєвич, організатор У. Н. Союзу, і виголосив промову про Золотий Ювилей У. Н. Союзу та наші обовязки супроти цеї організації. Слова так промовили до присутних, що на внесення підписаного а підперте членом Максимовичем, всі одноголосно рішили, щоб кожний повнолітний член в товаристві придбав з нагоди Золотого Ювилею бодай пять нових членів для Союзу. Розвинулась на ту тему ще широка дискусія, в якій забирали слово майже всі члени, а зокрема, предс. Боднар, секр. А. Мудровський, член Максимович та інші громадяни.

Вислід цього такий, що при помочі п. Загаєвича ми дістали до різних відділів за дві неділі в Нюарку та околиці значне число нових членів, особливо молодь. Але тут хочу піднести, що в тому ділі пішло нам на руку кількох визначніших наших бизнесменів своєю радою і помічю, як і тим, що повписували своїх рідних. Отже в першій мірі хочемо подякувати гром. Івановм Штогриновм, власникови пральні, гром. Івановм Вінічовим з Белвіл, Петрови Зеленеському і спільникови, властителям фабрики бритв в Нюарку, гром. Мицкам з Джерзі Сити. Це Союзовці, що їх можна назвати піонірами. Вони не тільки самі в Союзі, але дбають, щоби інших до цеї організації притягнути, за що їм належиться честь. Очевидно, що в тій праці зробив найбільше організатор п. Загаєвич. Ухвалена 219 відділом У. Н. Союзу квота зістала вже не тільки довершена, але й перевершена. І то не словами, але ділами. Отсе подаю для заохоти іншим відділам У. Н. Союзу з Метрополітальної Округи, бо, як бачимо, ще є велике поле до праці, яке повинно бути використане в році Золотого Ювилею У. Н. Союзу.

М. Корж,
член 219 відділу У. Н. С.

ЧЕСТЕР, ПА.

„Мінстрел Шов".

Дня 20-го лютого б. р. відіграно „Мінстрел Шов" під управою Володимира Матеса. Уряджено виставу дівчатами, які зорганізовані в „Українін Ґлі Клоб" при українській православній парохії. Вистава відбулася в Українськім Народнім Домі.

Про цю виставу ось що написала місцева преса Честер Таймс: Понад шість сот людей переповнили галю так, що много людей мусіли повернути до дому ізза браку місця. Спиводу цього місцевий парох проголосив, що такий же „Мінстрел Шов" відбудеться іще раз.

Ціла програма складалася з пісень, виконуваних хором, сольо-співів, гри на скрипках та танцю (теп денц). Ціла програма була переплітувана різними жартами, які розвеселювали публику аж до сліз.

Прекрасне враження робило удекоровання сцени, яке мало вигляд патріотизму, та одяги дівчат, що представляли дівчат із „калидж"; відмінні кольори блюзочок, які мали дівчатка, що сиділи в формі „V" (Вікторі) іще більше надавали краси та патріотичного вигляду.

Цілий „Мінстрел Шов" відбувався під управою місцевого пароха (почесного голови), а цілий заряд та провід вела предсідниця клюбу панна Мирослава Марусин із Клеймонт, Делевар. Музичну частину провадив Володимир Матис, а також акомпаніювала на піяні його сестричка Софія Трейси. Тут треба дати велике признання родичам Матисам за їх працю над дітьми а головно за те, що уміли дати такі музичні талани та любов до музики, а головно до української пісні.

Присутний.

ДІТРОЙТ, МІШ.

Український День Дарування Крови.

Більш як чотири тижні в нашій громаді велась кампанія за дарування крови для ранених вояків на боєвих фронтах.

Перші тижні кровної кампанії не дуже добре заповідались і комітет, в якого склад входили о. д-р Степан Тиханський, п. Микола Щустакевич і о. сов. Степан Побутський, був вельми стурбований.

Кожного вечора ми чули поклики через повітряні хвилі Української Щоденної Радіо-Години, в яких промовлялось до серця і розуму українських слухачів. Кампанію відкрив Микола Шустакевич відповідною промовою, а потім наступали два реферати в цій справі кожного тижня, які передавали о. д-р Тиханський, о сов. Побутський, норса пані Марія Хомин-Голей, а відтак в англійській мові пані Марія Градовська, пані Дж. Форсайт — представниця Кровної Станиці, і панна Олена Тиханська, учителька дітей у шпиталі.

Очевидно усі промови були вельми переконливі, річево опрацьовані, але здавалось, що не знаходили відгомону в нашій громаді. Кожну зареєстровану особу проголошувано на радіо. Це до певної міри заохочувало інших, та проте таки справа йшла пиняво і виходило, що люди бояться таких „операції" і тому не реєструються так, як того сподівався комітет. А Комітет зложив приречення на пять сот реєстрацій, це значить пять сот „пайнтів" крови, а тут добігає четвертий тиждень, а реєстрацій трохи більш як половина. Аж в останньому тижні, коли проголошено дату 24. лютня, як Український День Дарування Крови, тоді реєстрації збільшились і український День вийшов надсподівано добре.

Українці відгукнулись і явились численно у Кровній Станиці і дарували свою кров! Видно, що заряд Кровної Станиці був вельми вдоволений, бо скоро появились новинки у місцевих американських часописах, що: „Українська група споміж усіх народностей, які досі влаштовували свої Дні, записалась найкраще, бо 24. лютого у станиці явилось 417 реєстрантів. Це була найбільша індивідуальна група в історії Кровної Станиці".

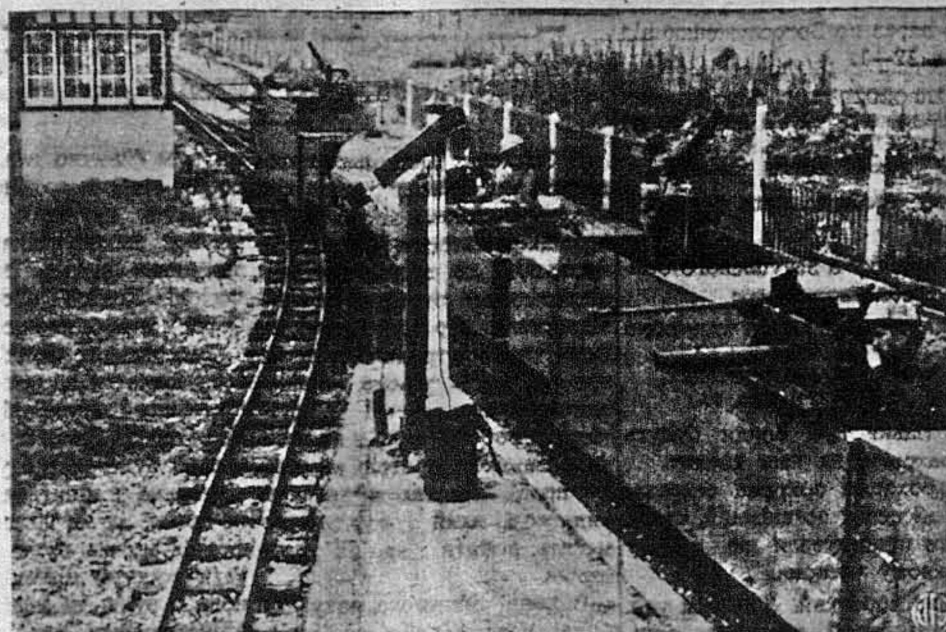
Такі новинки говорять, що дітройтські горожани українського роду зрозуміли і відчули потребу цеї великої помочі нашим раненим воякам. Далі свою кров і цим засвідчили свій патріотизм.

Повище звідомлення подаю не тому, щоб прославляти дітройтську громаду, а тому, щоб наші люди по інших місцях влаштовували такі дні і дарували свою кров. Це справа важна і нам як горожанам треба тим занятись і помочи. Памятаймо, що на боєвих фронтах Америки боряться наші сини, мужі, брати і вони можуть потребувати нашої крови на рятунок свойого життя. Тому не вагаймось і даруймо нашу кров!

Ч.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Честер, Па. — Допис про „Мінстрел Шов" подає, що другий раз буде вистава в неділю 2. березня. Неділі в тому дні нема, тому сперкнено цю дату.

ПАТРУЛЯ НА ЗАЛІЗНИЧИХ ВОЗАХ.—Колись ці вузькі залізничі рейки служили для туристичних поїздів, котрими туристи їздили здовж побережжя британської провінції Кенту. Нині тих самих возів, відповідно опанцирених, уживають для патрольовання побережжя для оохрони перед нападом ворога з моря й повітря.

ЖЕРТВИ НА ПРАЦЮ УКРАЇНСЬКОГО КРОНГРЕСОВОГО КОМІТЕТУ

слати на адресу:
UKRAINIAN CONGRESS COMMITTEE OF AMERICA
P. O. Box 721, Church St., Annex, New York 8, N. Y.

ПЛЯНУЮТЬ РЕФОРМУ ФРАНЦУЗЬКОЇ ПРЕСИ.

АЛЬЖІР, (ОНА). — Тому, що певна частина французької преси перед війною була на услугах ворогів французького народу і держави, та що ширючи в краю розклад, приспішила перемогу ворога над французькою републикою, Комітет Національного Визволення приготовляє плян реформи французької преси, який буде переведений в життя, як тільки Франція буде визволена. В проєкті пресової реформи говориться, що коли націсти стануть побиті і Франція визволиться з чужого ярма, то газети, які тепер виходять у Франції будуть замкнені. На їх місце в кожному Департаменті виходитиме одна тільки газета, якої видавець персонал мають бути затверджені провідниками підземного руху. Але це тільки тимчасово. Пізніше, як політичне й громадське життя знормалізується, то в Парижі будуть виходити три неполітичні щоденники й один політично-ідеольогічний для кожного політичного угрупування.

Проєкт реформи французької преси по війні передбачує, що преса повинна видаватися на кооперативних основах, а не так, як було перед війною. Наприклад, кожна людина, що працюватиме при газеті, повинна бути шеровцем даного видавництва і мати в нім голос. Дальше проєкт говорить, що газета буде мусіти друкувати імя і прізвище власників видавництва, і при вмішуванні оголошень додавати, що це не є голос, чи опінія газети, а звичайне, платне оголошення. Робиться це тому, бо перед війною міжнародні авантурники використовували часть французької преси для своїх плянів. Франція тепер дорого за це платить і каже, що по війні більше цього не буде. Заграничні оголошення будуть переходити державну контролю. Автори проєкту реформи французької преси мають на цілі загородити дорогу до французьких газет всім міжнародним політичним авантурникам, які перед війною обсідали продажних видавців і ширили в краю розклад і деморалізацію. Як Франція прийде до себе, то більше того не буде. По війні навіть передавані пресою новинки мають бути перевірювані державою.

Автори проекту сподіються опозиції на дорадчім зібранні, але мають надію, що їх пропозиції будуть приняті.

ЯКЩО БАЖАЄТЕ ДІСТАТИ ТАКЕ ОБЕЗПЕЧЕННЯ, ЯКЕ БУЛОБ ПЕВНЕ ТА МОДЕРНЕ, А ЗА ЯКЕ ТРЕБА ПЛАТИТИ НИЗЬКУ ОПЛАТУ, ТО ОБЕЗПЕЧІТЬСЯ В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ СОЮЗІ!

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 6. березня 1944, помер по тяжкій операції і довгих терпіннях у Медікал Сентер, у 56. році життя

ГРИГОРІЙ МАРУЩАК,

довголітній член Тов. Укр. Клюбу Поступового, від. 70 У. Н. Союзу, і щирий працівник на народнім і релігійнім полі в Джерзі Ситі, Н. Дж.

Покійний походив із села Накло, повіт Перемишль, Західна Україна. До У. Н. Союзу вступив 1911 року. Покійний полишив у смутку жінку Анну; дочок: Катерину, Ольгу (замужну Енгельгард), Анну (зам. Вебер), Юлію (зам. Малаховська), і сина Івана, що служить в американській армії як местер сержант; невістку Марію і одного внука, а також родину в старім краю.

Похорон відбудеться в четвер, 9. березня, в годині 8:30 рано з дому жалоби, 10 Rudgers Ave., до укр. гр.-кат. церкви при Ґрін і Сусекс ул., і на цвинтар Holy Cross у Арлінгтон. — Просимо членів, приятелів і знайомих взяти участь у похороні.

В. П. П.! В. Кушнір, секр.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Бр. св. Юрія, від. 379, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться 12. березня, в годині 12:30 вполудне, в домі Відділів У. Н. Союзу, 845 Н. Вестерн Еве. Просимо членів прийти на збори, бо маємо дуже важні справи, як також обговорення організовання нових членів у 50-літній ювилей У. Н. Союзу. — За уряд: Г. Бобик, предс.; М. Фединський, кас.; В. Пилипців, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Місячні збори Тов. Зап. Січ, від. 75, відбудуться в неділю, 12. березня, в годині 1. пополудні, в У. Н. Домі при Мартин ул. Просимо всіх членів і членниць явитись на збори, бо маємо важні справи до вирішення. З нагоди 50-літного ювилею У. Н. Союзу кожний член повинен купити на це свято один тикет. Кожний довгуючий член повинен вирівнати свій довг. Кожний член повинен виповнити укр. аплікацію і купити воєнний бонд. Аплікації можна дістати на зборах у фін. секр. М. Присташа. Кожний член повинен приєднати хоч одного нового члена. — За уряд: П. Костирка, предс.; І. Слупецький, кас.; М. Присташ, фін. секр.; Н. Федюк, рек. секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Місячні збори Тов. Вільних Козаків, від. 316, відбудуться в четвер, 9. березня, в Нар. Домі, 831 Джозеф Еве., в годині 8. вечір. Просимо всіх членів прийти на означений час. — М. Луцишин, гол.; В. Гнатків, кас.; В. Іванців, секр.

HELP WANTED MALE
NEW YORK, N. Y.

ПОРТЕРИ — $35.
8 годин — 6 днів; Денна праця.
CHERRY BAKERIES
468 Cherry St., New York City
GRamercy 5-7800.
Питайте за п. Голяндер.

HELP WANTED MALE
NEW JERSEY.

МУЖЧИН,
ДОСВІДУ НЕ ВИМАГАЄМО
НАЙВИЩА ПОЧАТКУЮЧА ПЛАТНЯ
ДО ПОДАВАННЯ МАТЕРІЯЛІВ І ПОМІЧНИКІВ
CRUCIBLE STEEL CO.
HARRISON, N. J.
Годсон Туб до Ґарісон стації.
Авто Бус № 40 стає перед нашими дверми.

ПРОДАМ СВОЮ 720-АКРОВУ ФАРМУ
зі всім тим, що я маю на ній. Інтересуючих прошу писати до мене так: 44-7
JOHN CHRUSZCH,
BELFIELD, N. DAK.

EVERYBODY EVERY PAYDAY 10% IN WAR BONDS

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

$150.00 і вище ЦІЛИЙ ПОХОРОН
ОБСЛУГУЄМО В ПЕРТ АМБОЙ І ОКОЛИЦІ
KANAI KAIN
FUNERAL HOME
433 STATE STREET,
PERTH AMBOY, N. J.
Phone: Perth Amboy 4-4646

МИРОН ЛИТВИН І СИН
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ
Обслуга щира і чесна
383 Morris Avenue,
cor. Springfield Ave.
NEWARK, N. J.
Phone: ESsex 3-5347

ІВАН БУНЬКО
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребами по ціні так низькій як $150.
ОБСЛУГА НАЙКРАЩА.

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.
Rignified funerals as low as $150.
Telephone: GRamercy 7-7661

ЛІКУЄМО ХРОНІЧНІ НЕДУГИ
ЧОЛОВІКІВ І ЖІНОК.
ШКІРСІ, НЕРВОВІ й ШЛУНКОВІ НЕДУГИ Гемороїди й інші відходові забурення, Ниркові й Міхурові забурення, Біль у книжах, Шлункові й внутренности забурення, хронічні боляки, пухлину залез, нервове ослаблення, ревматизм і звапніння жил. Лікуємо ЧОЛОВІКІВ і ЖІНОК модерними методами зі скорою пільгою. Лучі Екс, екзамінація крови і мочі, застрики, коли вказане. Всі хронічні недуги лікуємо науково.
ОПЛАТА УМІРКОВАНА. — МЕДИЧНА ЕКЗАМІНАЦІЯ $2
Dr. ZINS (28-літне заведеня)
110 EAST 16th STREET (Union Square) NEW YORK, N. Y.
Щоденно від 9. г. рано до 7. г. вечі. У неділі від 9. рано до 2. попл.

ВЕЛИКОДНІ КАРТКИ
З КОВЕРТАМИ І ГАРНИМИ ВІРШАМИ
в українській мові, 5 центів кожна.
Замовляйте картки тепер, поки ще є добрий вибір. Вишліть моні-ордер, або марки сьогодня і будьте певні, що будете мати прекрасні картки на Великдень.
Належитість треба залучити разом з замовленням. (На C. O. D. не висилаємо).
"SVOBODA," P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.
Вишліть мені ______ карток за що залучаю $ ______
Імя ______
Адреса ______
Місто ______ Стейт ______

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
НА ФІЛЯДЕЛЬФІЮ Й ОКЛИЦЮ

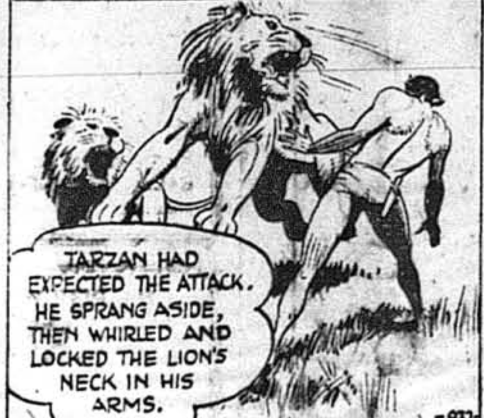
МИХАЙЛО НАСЕВИЧ
cor. FRANKLIN & BROWN STS.,
PHILADELPHIA, PA.
Tel. MARKET 1320.
ОБСЛУГА В ДЕНЬ І В НОЧІ.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Занимаєсь похоронами
В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 Prospect Avenue,
(cor. E. 155 St.)
BRONX, N. Y.
Tel.: MElrose 5-6577

ТАРЗАН, ч. 932. Приготований.

Тарзан ждав нападу. Він відскочив на бік, а потім схопив льва в свої руки.

Чим сильніше борикався лев, тим сильніше душив його Тарзан. А рівночасно говорив до нього ласкаво.

Зрозумівши свое положення, звір попустив. Тарзан пустив його й він успокоївся.

Потім Тарзан відвернувся й відійшов у ліс.